

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Білоцерківського НАУ
Ректор, професор

Олена ШУСТ
«03» травня 2024 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

зі спеціальності

**072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(ступінь вищої освіти «Бакалавр»)**

Біла Церква – 2024

Програма фахового вступного випробування при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр».

Метою фахового вступного випробування є з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Головним завданням фахового вступного випробування є оцінка знань програмного матеріалу дисциплін професійної підготовки та вміння використовувати набуті знання.

Тестові завдання для вступу на навчання за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня «Бакалавр» складається з 25 запитань із комплексу фахових дисциплін, представлених запитаннями, що потребують обрання однієї або кількох відповідей із запропонованого набору варіантів, вибору відповідності або їхньої послідовності.

Метою тестування за фахом є перевірка відповідності знань, умінь і навичок вступників програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання ОС «Бакалавр».

Оцінювання знань вступників на вступних випробуваннях здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів. За правильне розв'язання одного питання вступник може отримати 4 бали. Відсутність відповіді або неправильна відповідь оцінюється в 0 балів. Мінімальна кількість балів для подальшої участі у конкурсному відборі повинна складати 100 балів. Час виконання тестових завдань становить 60 хвилин.

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ТА ЇХНІХ РОЗДІЛІВ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

I. Фінанси

Фінанси в економічній системі країни. Становлення та розвиток фінансів і фінансової науки. Організація фінансової системи та управління нею в умовах ринкових відносин. Фінансова політика і фінансовий механізм Податки, податкова система і податкова політика держави. Бюджетна система та бюджетний процес. Державний бюджет та бюджетний дефіцит. Державні фінанси. Бюджет і бюджетна система Доходи і видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит та методи його фінансування. Місцеві фінанси та фонди спеціального призначення. Державний кредит та державний борг. Фінанси місцевих органів самоврядування. Державні цільові фонди. Державний кредит як окрема ланка державних фінансів. Державний борг та управління ним. Фінансова безпека країни. Основи фінансів державних, недержавних підприємств та населення. Страховий та фінансовий ринки. Міжнародні фінанси та фінанси економічно розвинених країн. Фінанси державних підприємств в умовах ринкової економіки. Фінанси суб'єктів господарювання. Фінанси домогосподарств. Страхування як специфічна ланка фінансової системи. Фінансовий ринок. Міжнародні фінанси. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою. Фінанси країн Європейського Союзу.

II. Фінанси підприємства

Основи організації фінансів підприємств сфери матеріального виробництва. Фінансові ресурси підприємства і джерела їх утворення. Організація грошових розрахунків підприємств. Грошові надходження підприємств. Витрати підприємства на виробництво та реалізацію продукції. Формування, розподіл та використання прибутку підприємства. Оподаткування підприємств. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Організація фінансування потреби підприємства в обігових коштах. Кредитування підприємств. Оцінка фінансового стану підприємств.

Фінансове планування та прогнозування на підприємстві. Банкрутство та фінансова санація підприємств.

III. Гроші і кредит

Сутність та функції грошей. Грошовий оборот і грошова маса що його обслуговує. Грошовий ринок. Теорії грошей. Грошові системи. Інфляція та грошові реформи. Сутність і функції кредиту. Форми та різновиди кредиту. Теоретичні концепції кредиту. Фінансові посередники грошового ринку. Центральні банки та їх роль в економіці. Грошово-кредитна політика центральних банків. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Комерційні банки та їх основні операції. Валютний ринок і валютні системи. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною.

IV. Страхові послуги

Страхова послуга та особливості її реалізації. Порядок укладання та ведення страхової угоди. Страхові посередники та їх функції. Страхування життя і пенсій. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Страхування майна підприємств. Сільськогосподарське страхування. Страхування майна громадян. Страхування відповідальності. Страхування технічних ризиків. Страхування фінансово-кредитних ризиків. Фінансові результати діяльності страховика. Автотранспортне страхування. Морське страхування. Авіаційне страхування.

V. Банківська система

Історія виникнення, сучасний стан та розвиток банківської системи. Банки як суб'єкти господарювання. Національний банк України: завдання, функції, мережа та структура. Банківські ресурси як основа функціонування банку. Регулювання діяльності банків. Класифікація банківських операцій і послуг. Організація грошового обігу в банках. Банківське кредитування як основа діяльності банку. Інвестиційна діяльність банків. Банківське обслуговування

зовнішньоекономічної діяльності. Економічний аналіз діяльності банку.
Узагальнююча оцінка фінансового стану банку. Банківський маркетинг.

VI. Фінансовий ринок

Теоретичні засади та державне регулювання фінансового ринку.
Фінансовий ринок – сутність функції та роль в економіці. Законодавче регулювання фінансового ринку. Інструменти та суб'єкти фінансового ринку.
Фінансове посередництво в інвестиційному процесі. Ризик та ціна капіталу.
Ринок похідних фінансових інструментів. Особливості функціонування фінансового ринку. Ринок капіталів. Грошовий ринок та ринок банківських позичок. Валютний ринок. Фінансові операції на фондовому та міжнародному ринках. Фондова біржа та біржові операції. Міжнародний фінансовий ринок.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Депозит – це:

- 1) грошові кошти, передані їх власником до банку для зберігання;
- 2) кошти на поточних рахунках підприємств;
- 3) вклад у грошовій формі, розміщений у банку юридичною та фізичною особою;
- 4) грошові кошти в національній та іноземній валюті, передані їх власником або іншою особою за його дорученням у готівковій або безготівковій формі на рахунок власника для зберігання на певних умовах.

2. Рахунок, який відкривається для обслуговування платіжного обороту клієнта:

- 1) платіжний;
- 2) розрахунковий;
- 3) кореспондентський;
- 4) іменний.

3. Відповідність між вартістю майна, що є заставою позички, і заборгованістю за позичкою – це принцип:

- 1) принцип цільового характеру;
- 2) принцип платності;
- 3) принцип забезпеченості;
- 4) принцип повернення.

4. Основним видом плати за користування банківським кредитом є:

- 1) відсоток та комісія;
- 2) пеня;
- 3) відсоток;
- 4) комісія.

5. Орган парламентського фінансового контролю в Україні:

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Національний Банк України;
- 4) Рахункова палата України.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Принципи класифікації показників оцінки фінансового стану підприємства.
2. Нормативні значення показників оцінки фінансового стану підприємства.
3. Методи визначення потреби підприємства в оборотних коштах.
4. Назвіть і охарактеризуйте розділи фінансового плану.
5. План фінансової санації та його складові.
6. Методичні підходи до визначення ліквідності та платоспроможності підприємства.
7. Поняття та складові маси грошей, що обслуговує грошовий оборот, базові гроші та грошові агрегати.
8. Грошові реформи, види та цілі їх проведення.
9. Суть грошової системи та її елементи.
10. Економічна сутність кредиту та його основні принципи, форми та види кредиту
11. Суть та основні характеристики грошового ринку.
12. Сутність і функції грошей.
13. Види інфляції та способи вимірювання її рівня.
14. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти, її суть, види, значення та передумови.
15. Платіжний баланс: сутність, структура та роль у механізмі валютного регулювання.
16. Поняття об'єктів страхування. Об'єкти страхування у майновому та особистому страхуванні, у страхуванні відповідальності.
17. Порядок укладання та ведення страхової угоди.
18. Система страхування майна юридичних осіб.
19. Система страхування в сільському господарстві та її особливості.
20. Поняття фінансової надійності страховика та методи її визначення.
21. Механізм проведення співстрахування та перестрахування.
22. Охарактеризувати принципи страхування.
23. Державний наглядовий орган у сфері страхування в Україні: його функції та завдання.

- 24.Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
- 25.Страхові посередники та їх роль на страховому ринку.
- 26.Функції страхування та його роль в економіці.
- 27.Права та обов'язки страховика і страхувальника відповідно до Закону України «Про страхування».
- 28.Особливості розвитку страхового ринку в Україні. Суб'єкти страхового ринку.
- 29.Методичні підходи до прогнозування загрози банкрутства підприємств.
- 30.Моделі, що застосовуються у фінансовому аналізі.
- 31.Сучасна банківська система України.
- 32.Банківська система: сутність, її значення та функції.
- 33.Порядок реєстрації, створення та ліцензування банківських установ.
- 34.Банк як головна складова фінансово-кредитної системи.
- 35.Організаційно-управлінська структура та класифікація банківських установ.
36. Сутність та основні принципи банківських операцій, їх класифікація.
37. Характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація.
38. Банківський капітал: суть, структура, функції та значення.
39. Джерела формування банківського капіталу.
- 40.Активні операції комерційних банків.
- 41.Пасивні операції комерційних банків.
- 42.Касово-розрахункове обслуговування у банківських установах: принципи та механізм здійснення.
- 43.Ризик у банківській діяльності та методи його уникнення.
- 44.Функції та основні принципи кредиту. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
45. Структура активів комерційного банку.
46. Формування та використання прибутку комерційних банків.
47. Структура пасивів комерційного банку.
48. Формування власного капіталу підприємства.
49. Внутрішні джерела фінансування підприємства.
50. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів.
51. Методичні підходи до оцінки вартості підприємства.

52. Організація фінансового контролінгу на підприємстві.
53. Фінансова система країни: суть та внутрішня структура.
54. Пенсійний фонд: джерела формування та напрямки витрачання коштів.
55. Фінансова політика держави: суть, типи та напрямки.
56. Фінансова інфраструктура: роль та складові елементи.
57. Податки: суть та роль у формуванні доходів державного та місцевих бюджетів.
58. Податкова політика держави: типи та завдання.
59. Фінанси домогосподарств: джерела доходів та напрями витрачання коштів.
60. Державний борг та методи управління ним.
61. Державний кредит: види та форми.
62. Інструментальне наповнення фінансової інфраструктури.
63. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.
64. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.
65. Грошові надходження підприємств залежно від видів діяльності.
66. Мета та методи збільшення статутного капіталу підприємств.
67. Грошові потоки суб'єктів господарювання та управління ними.
68. Сутність фінансового ринку та його класифікація.
69. Структуризація фінансового ринку.
70. Поняття, види та властивості фінансових активів.
71. Поняття та класифікація фінансових інструментів.
72. Методи управління фінансовими ризиками та способи їх зниження.
73. Формування та різновиди портфеля цінних паперів.
74. Характеристика основних похідних фінансових інструментів.
75. Сутність та механізм регулювання грошового ринку.
76. Основні фінансові інструменти грошового ринку.
77. Сутність облікового ринку та механізм його функціонування.
78. Внутрішнє регулювання фінансового ринку.
79. Поняття та класифікація фінансових посередників.
80. Посередники депозитарно-клірингової діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеєнко Л. М. Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми та перспективи розвитку: Монографія / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К.: Вид. буд-к Максимум, 2004. — 423 с.
2. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів: Монографія. - Л.: Каменяр, 2000. — 304 с.
3. Базилевич В. Д. Державні фінанси: Навч. посіб. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик.— 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: Атіка, 2004. — 368 с.
4. Базилевич В. Д. Страхова справа. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич — 6-те вид., стер. — К.: Знання, 2008. — 351 с.
5. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки / Ш. Бланкарт; Пер. з нім. С. І. Терещенко та О. О. Терещенка; Передмова та наук, редак. В. М. Федосова. — К.: Либідь. 2000. — 654 с.
6. Боронець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник. — 5-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 582 с.
7. Васильєва М. В. Финансовая политика: Учеб. пособие для студ., обучающихся по спец. «Финанси и кредит». / М. В. Васильєва, Н. А. Малий, Л. В. Перекрестова — Р. н/Д.: Феникс, 2008. — 220 с.
8. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка: Підручник / Пер. з англ. — К.: КНЕУ, 2004. — 889 с.
9. Герасименко О. В., Роганова Г. О. Фінанси підприємств: Термінологічний словник для студ. екон. спец. / Донбаська держ. машинобудівна академія. — К.: ДДМА, 2007. — 148 с.
10. Григоращ Г. В. Системи соціального страхування зарубіжних країн: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Г. В. Григоращ, Т. Ф. Григоращ, В. Я. Олійник, І. Т. Субачов / Дніпропетровська держ. фінансова академія. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 144 с.
11. Єлецьких С. Я. Міжнародні фінанси: термінологічний словник / С. Я. Єлецьких, С. Є. Борисова, Ю. О. Гетьманенко, О. В. Свідрак; Донбаська держ. машинобудівна академія. — К.: ДДМА, 2007. — 64 с.
12. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн: Монографія. — К.: НДФІ, 2007. — 299 с.
13. Злупко С. Персоналії і теорії української економічної думки. / С. Злупко — Л.: Євросвіт, 2002. — 528 с. 30/
14. Злупко С. М. Фінанси, банківництво і фіскальна політика у працях Івана Франка / С. М. Злупко // Фінанси України. — 2006. — № 3. — С. 141-152.
15. Іванов Ю. Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: Монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. М. Дорожкіна, О. Г. Зима, В. В. Карпова; Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. — 448 с.
16. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу. Навчальний посібник
17. Карлін М.І. Фінансова система України. Навчальний посібник. / М. І.

Карлін — К.: Центр навчальної літератури, 2013. — 272 с.

18. Клапків М. С. Витоки національного страхового ринку України: Монографія. / М. С. Клапків, Ю. М. Клапків — Т.: Карт-бланш, 2003. — 275 с.

19. Клець Л. Є. Місцеві фінанси: Термінол. словник / Л. Є. Клець, М. Б. Тристан. — К.: ДДМА, 2007. — 223 с.

20. Ковбасюк Ю. В. Державні фінанси: теоретико-організаційні аспекти: навч. посіб. / Національна академія держ. управління при Президентові України. — К.: КИЙ, 2007. — 260 с.

21. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, В. В. Ковалевський, М. А. Левицький, О. В. Воронова — Вид. 3-тє, перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 639 с.

22. Конопліна Ю. С. Соціальне страхування: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл., які навч. за освітньо-проф. програмою бакалавра з напряму підготовки «Фінанси і кредит». — С: Університетська книга, 2008. — 224 с.

23. Коропецький І. С. Українські економісти ХІХ століття та західна наука: Наук. вид-я. — К.: Либідь, 1993. — 192 с.

24. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні домінанти та практика реалізації податкової політики в Україні: Монографія. — Т.: Карт-бланш, 2005. — 372 с.

25. Кудряшов В. П. Курс фінансів: Навч. посіб. / В. П. Кудряшов — К.: Знання, 2008. — 431 с.

26. Мних М. В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика. / М. В. Мних — К.: Знання України, 2006. — 283 с.

27. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць, Ю. М. Руденко, О. О. Павлюк / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К.: КНЕУ, 2005. - 502 с.

28. Небрат В. В. Українська фінансова думка другої половини ХІХ — початку ХХ століть: Монографія. / В. В. Небрат — К.: Ін-т екон. та прогнозув., 2007. — 224 с.

29. Нестеренок А. С. Періодизація розвитку поняття фінансів / А. С. Нестеренок // Митна справа. — 2005. — № 1. — С. 90-94.

30. Педь І. В. Непрямі податки в податковій системі України: навч. посібник / І. В. Педь; за ред. Ю. М. Лисенкова. — К.: Знання, 2008. — 348 с.

31. Податкова система: Навч. посібник / І. О. Лютий, Л. М. Демиденко, М. В. Романюк, та ін.; за ред. І. О. Лютого. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 456 с.

32. Податкова система: Навч. посібник / М. В. Грідчина, В. Б. Тропіна, Л. Л. Варениченко та ін. — К.: МАУП, 2007- — 160 с.

33. Податковий Кодекс України (із змінами та доповненнями).

34. П'ятаченко Г. О. Становлення та розвиток фінансів України. 1917-2003. / Г. О. П'ятаченко, Л. В. Кухарець — К.: НДФІ, 2005. — 784 с.

35. Страхові послуги: Підручник. Осадець С. С, Артюх Т. М, Гаманкова О. О., / С. С. Осадець (керівник авт. кол. й наук, ред.), Т. М. Артюх (керівник авт. кол. й наук, ред.). — К.: КНЕУ, 2007. — 464 с.

36. Стукало Н. В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України:

Монографія / Н. В. Стукало. — Д.: ДНУ, 2006. — 248 с.

37. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб. / За ред. В. І. Оспіщева. — К.: Знання, 2008. — 567 с.

38. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — 2-ге вид. переробл. і доповн. — К. : Знання, 2012. — 687 с.

39. Фінанси підприємств: Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. Підручник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / А. М. Поддєрьогін (наук. ред.). — 8-те вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2008. — 552 с.

40. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія / За ред. В. П. Матвієнко. — К.: Наукова думка, 2006. — 334 с.

41. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Підручник. — 2-ге вид., стер. К : Знання, 2008. — 535 с.

42. Школьник І. О. Фінансовий ринок України в контексті розвитку світової фінансової системи: Монографія. — С: УАБС НБУ, 2007. — 98 с.

43. Яворська Т. В. Страхіві послуги: Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — 350 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.google.com.ua – пошуковий сервер
2. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського
3. www.ssmc.gov.ua – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
4. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України.
5. www.sta.gov.ua – Державна фіскальна служба.
6. www.bank.gov.ua – Національний банк України.
7. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України.
8. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
9. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України
10. www.nau.kiev.ua – Нормативні акти України
11. www.kmu.gov.ua – Урядовий портал Кабінету Міністрів України.